

Ғазаб

13:40 / 15.12.2018 3474

Ғазаб руҳий разолатлардан бўлиб, кишилар орасида пайдо бўлган дарғазаблик ҳолати улар яшаётган жамиятда катта ёмонликларга сабаб бўлади ва бу нарса дўстлик алоқаларининг бузилишига олиб келади. Инсон ғазаби келган вақтда мувозанатини йўқотиб қўяди, нима қилаётганини англай олмайдиган ваҳшнийга айланади. Ўзи ғазаб ҳолатида аҳмоқона иш қилаётган бўлса ҳам, ўзича обрўсими ҳимоя қилаётган ҳурматли одам бўлиб кўринади. Ҳеч шубҳа йўқки, бундай одам ўзига зарар қиласади. Чунки ғазаб тажовузкорликнинг бошланишидир. Ва аксинча, ҳалимлик эса кучли ақл ва юқори диднинг аломатидир. Шунингдек, ғазабланиш вақтида инсон танасида рўй берадиган ўзгаришлар унинг саломатлиги учун зарарли эканлигини ҳозирги замон табобатчилиги тасдиқлаган. Шунинг учун ҳам Ислом Аллоҳнинг розилигига сазовор бўладиган тақвадорларни «ғазабини ютадиганлар», дея таърифлаган:

عَنْ وَالْعَافِينَ الْغَيْظَ وَالْكَّاظِمِينَ وَالضَّرَاءِ الْسَّرَّاءِ فِي يُنِفِقُونَ الَّذِينَ

الْمُحْسِنِينَ يُحِبُّ وَاللَّهُ أَنَّاسٍ

١٣٤

«Улар енгилликда ҳам, қийинчиликда ҳам нафақа қиласынан да жетекшілік көрсөткішінде үтеді. Аллоҳ яхшилик қылувчиларни севадир» (Оли Имрон сураси, 134-оят).

Құръон мусулмонларни ғазабни ичга ютишга буюриш билан кифояланиб қолмай, балки ғазабни құзғаттың айбдор шахснинг айбины кечиришга ҳам чақиради. Одатда, инсон үзиге душманлық қилинганда ёки обруси түкілғанда ғазаби келади. Ғазаби келған пайтда нима қилиш кераклиги ҳақидағи Ислом таълимотлари олий даражадаги ахлоқий таълимотлар бўлиб, унга ҳар бир одам амал қилиши мумкин. Инсон ғазаби келған вақтда ҳукм чиқарса, инсофли ҳукм чиқара олмайди. Шунинг учун ҳам Аллоҳ таоло ғазабланган вақтда кечириб юбориш мусулмонларнинг яхши сифатларидан бири эканини таъкидлаган:

يَغْفِرُونَ هُمْ عَصَبُوا مَا وَإِذَا

٣٧

«Ғазабланган вақтда кечириб юборадиганлар» (Шуро сураси, 37-оят).

Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васаллам ўз иродасига эга бўлишни ва ғазаб келганда уни бошқара билишни қаҳрамонликнинг белгиларидан деб билганлар.

Абу Ҳурайра розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Расууллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам айтадилар: «Курашда йиқитған паҳлавон эмас, балки ғазаб келган вақтда ўзини идора қила оладиган киши паҳлавондир».

Имом Бухорий ривоят қилған.

Ахлоқий тараққиётни күзлаган ҳар бир киши ўз иродасини ўзига бўйсундиришга ҳаракат қилиши лозим.

“Иймон” китобидан